

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/91/2019
Identifikačné číslo spisu: 7608215291
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:7608215291.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ L. V., trvale bytom v Y. XX a 2/ R. V., trvale bytom v Y. XX, oboch zastúpených JUDr. Ľubomírou Bašistovou Virovou, advokátkou v Spišskej Novej Vsi, Zimná 62, proti žalovanému P. V., trvale bytom v Y. XX, zastúpenému JUDr. Mariánom Kollárom, advokátom v Poprade, Mnoheľova 22, o vrátenie daru, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 4C/171/2008, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. júna 2018 sp. zn. 11Co/44/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 27. júna 2018 sp. zn. 11Co/44/2017 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej tiež aj „žalobcovia“) sa žalobou došlou Okresnému súde Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“) 29. októbra 2008 domáhali voči žalovanému vrátenia daru, a to nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. Y., zapísaných v katastri nehnuteľností na LV číslo XX, ako rodinný dom súpisné číslo XX (postavený na parc. č. CKN XXX), parc. č. CKN XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m², parc. č. CKN XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m² a parc. č. CKN XXX - záhrady o výmere XXX m² (ďalej len „nehnuteľnosti“), nadobudnuté darovacou zmluvou (z 9. septembra 1993) spísanou do notárskej zápisnice na Notárskom úrade JUDr. Ladislava Borského pod sp. zn. N 428/93, Nz 389/93 (ďalej aj „darovacia zmluva“ alebo len „zmluva“). V žalobe uviedli, že nehnuteľnosti žalobcovia darovali žalovanému a súčasťou darovacej zmluvy bolo aj zmluvné dojednanie (bod 5 zmluvy), podľa ktorého žalobcovia ako darcovia majú právo užívať darované nehnuteľnosti v rozsahu, v akom ich užívali ku dňu darovania až do svojej smrti, pokiaľ účastníci neuzavrú ďalšiu zmluvu. Dodatkom k darovacej zmluve č. 1 z 15. mája 2006 (ďalej aj len „dodatok“) si účastníci zmluvy upravili spôsob užívania nehnuteľností (darcovia mali právo užívať darovaný dom v rozsahu práčovňa, povala, spoločné priestory a v prípade, že sused začne prevádzkovať živnosť, resp. vykonávať remeselnícke práce, mali právo užívať jednu obytnú miestnosť na prízemí rodinného domu s príslušenstvom, t.j. kuchyňu, kúpeľňu a WC). Keďže medzi stranami sporu aj pred spísaním dodatku došlo k nezhodám ohľadne užívania nehnuteľností, k problémom v spolužití a vo vzájomnej komunikácii, žalobcovia 1/ a 2/ sa domáhali vrátenia daru s poukazom na ustanovenie § 630 zákona č. 40/1964 Zb.

Občianskeho zákonníka v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len „Občiansky zákonník“).

2. Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom (v poradí druhým) z 22. septembra 2016 č. k. 4C/171/2008-421 žalovanému uložil povinnosť vrátiť žalobcom 1/ a 2/ predmetné nehnuteľnosti a povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ plnú náhradu trov konania. Rozsudok právne zdôvodnil ust. § 630 Občianskeho zákonníka. Vecne dôvodil, že po doplnení dokazovania v zmysle zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu mal za preukázané, že správanie žalovaného ako obdarovaného voči žalobcom 1/ a 2/ ako darcom aj keď kvalitatívne nemuselo naplniť parametre hrubého porušenia dobrých mravov, z kvantitatívneho hľadiska k hrubému porušeniu dobrých mravov došlo. Toto správanie spočívalo nielen v aktívnom konaní (správaní) žalovaného, ale aj v opomenutí konania a strpenia určitého konania, t. j. v neposkytnutí potrebnej pomoci pri náhlych zdravotných ťažkostiach žalobcu 1/ 31. júla 2007. Bolo nesporné, že vzťahy medzi sporovými stranami sú dlhodobo narušené, pričom z výpovedí svedkov vyplynulo, že za začiatok narušenia vzťahov možno pokladať incident, ku ktorému došlo medzi sporovými stranami pri dovoze tehál k rodinnému domu súpisné číslo XX žalovaným. Rovnako k dobrým vzťahom medzi sporovými stranami neprispeli stavebné aktivity žalobcu 1/, ktorý (ako sám uznal "načierno", teda v rozpore s právnymi predpismi upravujúcimi stavebné konanie), za rodinným domom súpisné číslo XX postavil ďalšiu nehnuteľnosť, ktorú v súčasnosti obývajú žalobcovia 1/ a 2/. K uvedenému však podľa súdu prvej inštancie pristúpil žalobca 1/ po tom, čo mu žalovaný odoprel bývanie v rodinnom dome v súlade s podmienkami užívania nehnuteľností a zmluvným záväzkom vyplývajúcim z vecného bremena zriadeným v prospech žalobcov v darovacej zmluve v znení jej dodatku. Uvedené správanie žalovaného nezodpovedá všeobecne uznávaným morálnym pravidlám slušného a úctivého správania vo vzájomnom vzťahu syna k vlastným rodičom, čím žalovaný hrubo porušil dobré mravy. Rovnako sa žalovaný zachoval v rozpore s dobrými mravmi, keď odmietol potrebnú pomoc pri náhlych zdravotných ťažkostiach žalobcu 1/ 31. júla 2007, kedy žalovaný neodviezol žalobcu 1/ (svojho otca), resp. nezabezpečil jeho odvoz na potrebné lekárske ošetrovanie do nemocnice. Vzhľadom na uvedené a v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu, ktorým bol súd prvej inštancie viazaný, rozhodol tak, že žalovanému uložil povinnosť vrátiť žalobcom 1/ a 2/ darované nehnuteľnosti. Rozhodnutie o trovách konania bolo odôvodnené právne ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších zákonov (ďalej tiež len „C. s. p.“) a vecne úspechom žalobcov 1/ a 2/ v konaní v plnom rozsahu.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 27. júna 2018 sp. zn. 11Co/44/2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 C. s. p. potvrdil a stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Uviedol, že žalovaný v odvolaní opakovane uvádzal skutočnosti a argumenty namietané už v konaní pred súdom prvej inštancie, ktorý sa s podstatnými tvrdeniami žalovaného náležite a vecne správne vysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia. Odvolacie námietky žalovaného nič nemenia na vecnej správnosti napadnutého rozsudku a nie sú spôsobilé spochybniť správnosť skutkových zistení alebo právnych záverov súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie v súlade so zákonom zhodnotil všetky relevantné (právne významné) skutkové okolnosti posudzovaného prípadu, pričom podľa záverov konštantnej judikatúry a zásad ustálených v súdnej praxi pri svojom rozhodovaní v danej veci starostlivo tiež zvažoval, či medzi stranami sporu nejde o nezhody vzájomne vyvolané (tzv. princíp vzájomnosti), hodnotiac pritom aj správanie žalobcov a berúc do úvahy ich oprávnené záujmy vyplývajúce z ich veku a zdravotného stavu a dospel k správne mu záveru, že v danom prípade sú splnené podmienky na úspešné uplatnenie práva žalobcami na vrátenie daru. Odvolací súd sa stotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého negatívne správanie žalovaného (konkrétne skutkovo určito a zrozumiteľne vymedzené v podanej žalobe, ktorá mala byť zároveň výzvou na vrátenie daru) s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu vykazuje znaky hrubého porušovania dobrých mravov. Žalobcami 1/ a 2/ vytýkané nevhodné, neslušné až neúctivé správanie žalovaného k vlastným rodičom svojou intenzitou, sústavnosťou (opakovaním), dĺžkou trvania a dôsledkami, jednoznačne naplnia zákonné dôvody pre úspešné uplatnenie práva žalobcov 1/ a 2/ na vrátenie daru žalovaným. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania bolo odôvodnené právne ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 v spojení s § 396 ods. 1 C. s. p. a vecne tak, že žalobcom 1/ a 2/, ktorí mali v spore plný úspech priznal nárok na náhradu trov

odvolacieho konania v plnom rozsahu proti neúspešnému žalovanému (pozn.: odôvodnenie rozhodnutia v časti trov je v rozpore s výrokom tohto rozhodnutia).

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Dovolanie odôvodnil ust. § 420 písm. f/ C. s. p. (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Navrhol zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie mu veci na ďalšie konanie. Súčasne navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Rozsudok odvolacieho súdu považuje za nezákonný a neodôvodnený, pričom tento spočíva v nesprávnom posúdení veci, čo je v rozpore so skutkovými tvrdeniami strán a s vykonaným dokazovaním. Odvolacím súdom neboli objektívne hodnotené vykonané dôkazy, pretože žalobcovia neunesli dôkazné bremeno. Predmetom návrhu na vklad vlastníckeho práva nikdy nebol aj návrh na vklad vecného bremena. Vecné bremeno bolo zriadené iba na základe zmluvného dojednania bez zápisu do katastra nehnuteľností. Vecné bremeno v prospech žalobcov 1/ a 2/ nikdy nevzniklo. Pokiaľ ide o vzájomné vzťahy medzi stranami sporu žalovaný uviedol, že žalobca 1/ 9. mája 2007 bránil jeho manželke vojsť nákladným autom do dvora rodinného domu, pričom bol potrebný aj zásah polície. Žalobca 1/ v roku 1994 bez stavebného povolenia postavil bytovú jednotku s garážou. Tvrdenia žalobcov ohľadom náhlych zdravotných ťažkostiach žalobcu 1/ z 31. júla 2007 boli v celom rozsahu preukázané, ako nepravdivé a účelovo vyprodukované žalobcami. Žalovaný trvá na tom, že žalobcom umožnil bývanie v rodinnom dome a tiež, že im nebránil v užívaní všetkých darovaných nehnuteľností. Žalobcovia 1/ a 2/ majú kľúče od rodinného domu a nie sú obmedzovaní pri vstupe do neho, čo bolo dokázané aj tvrdením žalobkyne 2/ a štyrmi svedeckými výpoveďami. Dôvodom, prečo nemôžu žalobcovia žiť v dome je podľa ich tvrdení množstvo schodov. Nižšie súdy žiadnym spôsobom nevyhodnotili protichodné a nepravdivé tvrdenia žalobcov, keď tvrdili, že žalovaný bol v predmetný deň (kedy mal žalobca 1/ potrebovať pomoc od žalovaného) doma a nezúčastnil sa žiadnej oslavy a zdravotné ťažkosti žalobcu 1/ boli vyvolané hádkou so žalovaným. V neskoršej výpovedi žalobca 1/ tvrdil niečo iné. Ako nepravdivé sa podľa názoru žalovaného preukázalo aj tvrdenie, že žalobcovi 1/ prišlo zle. Neexistuje žiaden doklad o jeho ošetrovaní. Nižšie súdy sa opomenuli vysporiadať so zásadným tvrdením žalovaného, že žalovaný ako profesionálny vodič vyhodnotil svoj zdravotný stav ako nevhodný riadiť motorové vozidlo, keďže predtým požil alkoholické nápoje (nakoľko bol na oslave). V odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu chýba vymedzenie nevhodného, neslušného a neúctivého správania sa žalobcov k vlastnému synovi, jeho manželke a vnúčatám tak, aby bola skúmaná intenzita, sústavnosť, dĺžka trvania a dôsledky porušovania dobrých mravov i žalobcami 1/ a 2/. Práve žalobcovia sa voči žalovanému správali nevhodne, neslušne a neúctivo. Nižšie súdy nezistili ani jeden prípad nevhodného správania žalovaného voči žalobcom. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) sp. zn. 2Cdo/5/97, kde sa uvádza, že pri posudzovaní zákonných podmienok vrátenia daru v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka musia byť zohľadnené aj dôkazy svedčiace v neprospech darcov, čo v danom prípade tak nebolo. Odvolací súd nedal odpovede na podstatné a právne dôvody odvolania žalovaného.

5. Žalobcovia 1/ a 2/ navrhli dovolanie žalovaného ako nedôvodné zamietnuť. Rozsudok súdu prvej inštancie ako aj rozsudok odvolacieho súdu považujú za vecne správny. Rozhodnutia nižších súdov boli výsledkom rozsiahleho dokazovania, pričom obe strany mali možnosť uplatňovať svoje procesné práva v zmysle zákonných ustanovení. Žalovaný riadne neodôvodnil svoje dovolanie, pokiaľ namieta porušenie práva na spravodlivý proces. Ohľadom dovolacieho dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. uviedli, že sa nejedná o právnu otázku, pretože dovolateľ rieši posúdenie skutkového stavu. Kumulácia dôvodov dovolania nie je prípustná. Žalobcovia sú toho názoru, že či už vzniklo alebo nevzniklo vecné bremeno k darovanej nehnuteľnosti, žalovaný sa zaviazal plniť tento záväzok. Z dôvodu stiesnených pomerov si žalobcovia zabezpečili na pozemku náhradné prechodné bývanie nad garážou. Z obhliadky stavebného úradu aj súdu vyplynulo, že toto prechodné bývanie nie je vhodné na trvalé užívanie, pričom žalobcovia v dôsledku konania žalovaného v takých neprípustných podmienkach žijú už niekoľko rokov. Z vykonaného dokazovania bolo zrejmé, že aj napriek žiadosti žalobkyne 2/, aby im žalovaný sprístupnil jednu izbu, pričom jej toto právo vyplýva z darovacej zmluvy a jej dodatku, jej žiadosti žalovaný

nevyhovet. Žalovaný sa k žalobcom správal hrubo a neúctivo. V situácii, keď došlo žalobcovi 1/ zdravotne ťažko, tvrdenia žalovaného o tom, že v daný deň požíval alkoholické nápoje sú účelové a vykonštruované. Žalovaný sa následne ani neinformoval ohľadom zdravotného stavu svojho otca.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 C. s. p.), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné a tiež dôvodné.

7. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 C. s. p. alebo § 421 C. s. p. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C. s. p.). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 C. s. p. je dovolacím dôvodom vytýkaná tzv. zmätočnosťná vada (§ 431 ods. 1 C. s. p.) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.); v prípade dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je potom dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

8. Žalovaný vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Dovolací súd, vychádzajúci z konštrukcie dovolacieho konania v podmienkach aktuálnej právnej úpravy civilného sporového procesu a tiež z ostatného záveru veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 C. s. p. (v tejto súvislosti porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018), preto pristúpil ku skúmaniu existencie dovolacích dôvodov (a tiež dôvodov prípustnosti dovolania), uplatnených dovolaním v tejto veci, podľa chronológie priradenej im ustanoveniami zákona, ktorého sú súčasťou.

9. Podľa § 420 písm. f/ C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalovaného, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

11. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

12. Žalovaný dovolaním namietal, že rozsudok odvolacieho súdu je neodôvodnený. Nevyplyva z neho, ako boli vyhodnotené protichodné a nepravdivé tvrdenia žalobcov 1/ a 2/. Ďalej nie je zrejmé, z čoho malo vyplynúť, že žalobca 1/ potreboval pomoc žalovaného, keď neexistuje žiaden doklad o ošetrovaní žalobcu 1/. Odvolací súd sa opomenul vysporiadať so zásadným tvrdením žalovaného, že žalovaný ako profesionálny vodič vyhodnotil svoj zdravotný stav ako nevhodný riadiť motorové vozidlo, keďže predtým požil alkoholické nápoje (nakolko bol na oslave). V odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu chýba vymedzenie nevhodného, neslušného a neúctivého správania sa žalobcov k vlastnému synovi, jeho manželke a vnúčatám tak, aby bola skúmaná intenzita, sústavnosť, dĺžka trvania a dôsledky porušovania dobrých mravov i žalobcami 1/ a 2/. Práve žalobcovia sa totiž voči žalovanému správali nevhodne, neslušne a neúctivého. Súd nižšej inštancie nezistili ani jeden prípad nevhodného správania žalovaného voči žalobcom. Odvolací súd nedal odpovede na podstatné a právne dôvody odvolania žalovaného.

13. V zmysle zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu (R 2/2016) prijatého ešte za skoršej právnej úpravy občianskeho súdneho konania „nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. (zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016) a výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska - pokiaľ ide o jeho druhú vetu, hovoriacu o nedostatku dôvodov rozhodnutia ako o postupe súdu odnímajúcim účastníkom konania možnosť konať pred súdom - nedotkli, preto ho v tomto smere (pokiaľ ide o jeho druhú vetu) treba považovať naďalej za aktuálne (1Cdo/228/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/92/2018, 4Cdo/59/2017, 5Cdo/45/2018, 7Cdo/141/2017, 8Cdo/49/2017).

14. V napadnutom rozsudku v prejednávanej veci odvolací súd uviedol pokiaľ šlo o jeho vysporiadanie sa s rozsudkom súdu prvej inštancie a odvolaním žalovaného proti nemu len všeobecne, že súd prvej inštancie sa s podstatnými tvrdeniami žalovaného náležite a vecne správne vysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia. Súd prvej inštancie v súlade so zákonom zhodnotil všetky relevantné (právne významné) skutkové okolnosti posudzovaného prípadu, pričom podľa záverov konštantnej judikatúry a zásad ustálených v súdnej praxi pri svojom rozhodovaní v danej veci starostlivo tiež zvažoval, či medzi stranami sporu nejde o nezhody vzájomne vyvolané (tzv. princíp vzájomnosti) hodnotiac pritom aj správanie žalobcov a berúc do úvahy ich oprávnené záujmy vyplývajúce z ich veku a zdravotného stavu a dospel k správne záveru, že v danom prípade sú splnené podmienky na úspešné uplatnenie práva žalobcov na vrátenie daru. Negatívne správanie žalovaného (konkrétne skutkovo určito a zrozumiteľne vymedzené v podanej žalobe, ktorá mala byť zároveň výzvou na vrátenie daru), s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu vykazuje znaky hrubého porušovania dobrých mravov. Žalobcami vytýkané nevhodné, neslušné až neúctivé správanie žalovaného k vlastným rodičom svojou intenzitou, sústavnosťou (opakovaním), dĺžkou trvania a dôsledkami porušovania, jednoznačne napĺňa zákonné dôvody pre úspešné uplatnenie práva žalobcov na vrátenie daru.

15. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 C. s. p.); odvolací súd sa však v odôvodnení musí zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie a rovnako sa odvolací súd musí vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 C. s. p.).

16. V danom prípade nemožno inak, než konštatovať, že odvolací súd sa napriek výslovnému príkazu urobenému súčasťou ustanovenia § 387 ods. 3 C. s. p. nevysporiadal v odôvodnení svojho rozsudku s podstatnými tvrdeniami žalovaného, najmä vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa vymedzenia kvalifikovaného konania žalovaného ako obdarovaného spôsobilého k prijatiu záveru o povinnosti vrátiť dar žalobcom 1/ a 2/, keď namietal, že žalobcovia nepreukázali, že by žalobca 1/ potreboval pomoc

žalovaného a rovnako, že nebol posúdený princíp vzájomnosti (nie je zrejmé, na základe čoho odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie uvedený princíp v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia zohľadnil) a nevysporiadal sa s argumentom žalovaného, že odkaz súdu prvej inštancie (pozn.: viazaného názorom odvolacieho súdu vysloveného v zrušujúcom uznesení) na vznik vecného bremena v prospech žalobcov 1/ a 2/ nebol namieste.

17. Možnosť plného stotožnenia sa odvolacieho súdu s odôvodnením ním preskúmaného rozhodnutia súdu prvej inštancie, obmedzenie sa ním (odvolacím súdom) na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (ako pravidlo) a ďalšia možnosť doplnenia na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalších dôvodov (v tomto prípade možnosť majúca povahu výnimky z pravidla, ktorej uplatnenie prichádza do úvahy podľa toho, aký argumentačný priestor súd prvej inštancie úplnosťou svojej argumentácie odvolaciemu súdu ponechá) je síce súčasťou úpravy slovenského civilného procesu už pred čias nadobudnutia účinnosti C. s. p. (tu por. § 219 ods. 2 zákona O. s. p.), v rámci rekodifikácie však zákonodarca do zákona výslovne vniesol aj to, čo v skoršom čase šlo (a bolo nutné) vyvodit' z logiky úpravy a jej účelu a čoho podstatu možno vyjadriť tak, že možnosť praktického prevzatia argumentácie súdu prvej inštancie odvolacím súdom nezavaruje odvolací súd povinnosti hoc aj len veľmi stručne a úmerne okolnostiam konkrétneho prípadu reagovať na argumentáciu z odvolania (prinajmenšom tak, že sa poukáže na tie odvolacie námietky, ktoré sú iba opakovaním už súdom prvej inštancie neprijatej argumentácie, ku ktorej však takýto súd zaujal adresné stanovisko, na ktorom ani súd rozhodujúci o odvolaní nevidí dôvod nič meniť alebo aspoň zrozumiteľne vysvetlí, prečo táto bola bez právneho významu a v prípade iných námietok odvolací súd ozrejmi, prečo spôsob nazerania na posudzovaný problém neboli spôsobilé ovplyvniť). Tým samozrejme nie je myslené, že odvolateľovi musí byť dané za pravdu, ale že musí dostať objektívne zrozumiteľnú odpoveď na svoj špecifický argument.

18. Pretože odvolací súd v prejednávanej veci nezaujal k otázkam urobeným súčasťou odvolania žalovaného žiadne konkrétne stanovisko, vylučovalo to akýkoľvek iný záver dovolacieho súdu než ten, že v tomto prípade došlo k zaťaženiu konania pred odvolacím súdom tvrdenou zmätočnou vadou podľa § 420 písm. f/ C. s. p. a dovolanie musí byť z tohto dôvodu nielen prípustné, ale tiež dôvodné.

19. Absencia vysporiadania sa odvolacieho súdu v jeho rozsudku s takými odvolacími námietkami žalovaného, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatné, resp. ak aj pre prípad ich naozajstnej nepodstatnosti chýba argumentácia spôsobilá presvedčiť, prečo je to tak, je totiž tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu do procesných práv strany sporu), ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

20. Dovolacím súdom konštatovaná procesná vada zmätočnosti uvedená v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. zakladá prípustnosť dovolania; zároveň je však tiež dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa pritom do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015) a na tom zotrváva rozhodovacia prax najvyššieho súdu aj po nadobudnutí účinnosti predpisov tvoriacich súčasť rekodifikácie slovenského civilného procesu (2Cdo/5/2018, 3Cdo/146/2018, 8Cdo/70/2017). Dovolací súd preto v tomto prípade neposudzoval dovolanie z hľadiska opodstatnenosti argumentácie majúcej väzbu na riešenie právnych otázok (čo v konkrétnostiach znamená tak z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p., ako aj jeho dôvodnosti v zmysle § 432 rovnakého zákona).

21. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 C. s. p.). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 C. s. p.). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami preto zrušil rozsudok

odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúc za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 C. s. p.).

22. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C. s. p.).

23. Podľa § 444 ods. 1 C. s. p. dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 C. s. p. a v súlade s ustálenou predchádzajúcou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok